

Retningslinjer for nemndbehandling ved overdragelse av privat praksis i fastlegeordningen

Retningslinjene er fastsatt 4. april 2024 med hjemmel i rammeavtalen mellom KS og Den norske legeforening om allmennlegepraksis i fastlegeordningen i kommunene (ASA 4310).

Kapittel 1 Almennelige bestemmelser

§ 1 Formål og virkeområde

Formålet med retningslinjene er å bidra til en forutsigbar og tids- og kostnadseffektiv behandling av tvister om verdsetting av privat fastlegepraksis ved overdragelse i henhold til ASA 4310 punkt 5.6 og 5.7. Utgangspunktet er at tiltredende og fratredende lege avtaler overdragelsesbetingelsene selv. Der hvor legene ikke blir enige om overdragelsesbeløpet, herunder hvilke eiendeler som er omfattet av overdragelsen, fastsettes dette av nemnda.

Nemnda kan behandle saker der en kommune ønsker å kjøpe ut praksisen, dersom fratredende lege og kommunen er enige om at nemnda skal behandle saken. Kommunen trer i så fall inn i tiltredende leges posisjon etter disse retningslinjer.

Nemnda kan fastsette vederlaget for å tre inn som eier i en gruppepraksis, der tiltredende leges fastlegeavtale er nyopprettet og partene er enige om at tiltredende lege skal tre inn som eier.

§ 2 Forholdet til lov 14. mai 2004 nr. 25 om voldgift (voldgiftsloven)

Voldgiftsloven kommer til anvendelse med de tilpasninger som fremgår av disse retningslinjene.

§ 3 Definisjoner

- a) Fratredende lege: Næringsdrivende lege i fastlegeordningen som har sagt opp sin fastlegeavtale.
- b) Tiltredende lege: Lege som har fått tilbud om en fastlegeavtale med kommunen som innebærer å overta fratredende leges praksis.

§ 4 Nemndas sammensetning

Leder og nestleder oppnevnes av Riksmekleren for fire år av gangen. Leder og nestleder skal ha juridisk embetseksamen eller master i rettsvitenskap. Øvrige medlemmer av nemnda må ha god kunnskap om fastlegeordningen og kjennskap til drift av fastlegevirksomhet.

Den enkelte sak ledes av leder eller nestleder. Der det er ønsket av partene oppnevner leder eller nestleder to medlemmer til å delta i nemndas behandling av saken, ett på bakgrunn av fratredende leges ønske og ett på bakgrunn av tiltredende leges ønske. Disse medlemmene må velges fra en liste med personer oppnevnt av Legeforeningen og KS. Medlemmene oppnevnes for fire år av gangen.

Dersom begge parter er enige om det, kan saken avgjøres av nemndleder eller nestleder alene.

§ 5 Habilitet

Nemndleder og nemndmedlemmene skal være upartiske og uavhengige av partene, og skal både forut for oppnevningen i den enkelte sak og fortløpende under nemndbehandlingen uoppfordret opplyse om forhold som kan være egnet til å skape berettiget tvil om upartiskhet eller uavhengighet. Medlemmene skal fra oppnevningen i den enkelte sak og gjennom hele saksbehandlingen straks gi opplysninger til partene om nye slike forhold.

Innsigelse kan bare gjøres gjeldende mot et nemndmedlem dersom det foreligger forhold som skaper berettiget tvil om nemndmedlemmets upartiskhet eller uavhengighet, eller dersom medlemmet ikke har kvalifikasjoner i tråd med § 4.

Innsigelse mot et nemndmedlem skal begrunnes og fremsettes skriftlig overfor nemndas leder innen 10 dager etter at parten fikk kjennskap til oppnevningen av medlemmet og de omstendigheter innsigelsen bygger på. Nemnda avgjør innsigelsen, med mindre medlemmet trekker seg eller den annen part sier seg enig i innsigelsen. Nemndas avgjørelse skal være skriftlig og skal begrunnes.

Dersom en innsigelse ikke blir tatt til følge, kan den part som fremmet innsigelsen bringe spørsmålet inn for domstolene etter reglene i voldgiftsloven § 15 annet ledd. Fristen for å bringe spørsmålet inn for domstolene er en måned fra melding ble mottatt om at innsigelsen ikke ble tatt til følge.

Kapittel 2 Saksbehandling

§ 6 Iverksetting av nemndbehandling

Tiltredende lege har en frist på fem uker til å godta kommunens tilbud om fastlegeavtale, jf. ASA 4310 punkt 5.6 annet ledd. Når fastlegeavtalen er akseptert og femukersfristen er utløpt, uten at partene er blitt enige om overdragelsesbetingelsene, har begge parter plikt til å begjære nemndbehandling så snart som mulig. Hvis partene er enige om det og tiltredende lege har akseptert kommunens tilbud, kan nemndbehandling iverksettes før det har gått fem uker.

Krav om nemndbehandling fremsettes skriftlig på skjema fastsatt av Legeforeningen og KS, og sendes til nemndleder med kopi til motparten så snart som mulig.

Dersom fratredende lege nekter å la saken avgjøres av nemnd, mister legen retten til overdragelse etter ASA 4310 punkt 5.6 eller 5.7.

§ 7 Nemndas saksbehandling

Nemndbehandlingen anses innledet den dag nemndlederen mottar begjæring iht. § 6 om

iverksetting av nemndbehandling. Nemndleder skal så snart som mulig sørge for oppnevning av nemndmedlemmer, jf. § 4, og sette en frist for fremleggelse av partenes tilbud og krav. Legenes tilbud og krav, samt bidrag til opplysning av saken, kan få betydning for fordeling av saksomkostninger, jf. § 14.

Det er partenes ansvar å fremskaffe opplysninger for nemnda. Begge parter har rett til å gjøre seg kjent med og uttale seg om alle faktiske forhold som nemnda bygger sin avgjørelse på. Nemnda avgjør saken på grunnlag av partenes skriftlige redegjørelser, befaring og muntlig forhandlingsmøte.

Dersom verken partene eller nemnda anser befaring og muntlig forhandlingsmøte nødvendig, avgjøres saken på grunnlag av skriftlig behandling.

Nemnda skal aktivt sørge for at kostnadene ikke blir høyere enn strengt nødvendig. Møter kan gjennomføres digitalt.

§ 8 Det faktiske grunnlaget for nemndas avgjørelse

Fratredende lege plikter å gi tilstrekkelig informasjon om sin fastlegepraksis, og må gi den informasjon og dokumentasjon som nemnda ber om innen den fristen nemnda fastsetter.

Dersom tiltredende lege skal tre inn i en økonomisk samarbeidsavtale mellom fratredende lege og kommunen etter ASA 4310 punkt 8.2 (såkalt 8.2-avtale), skal en kopi av avtalen oversendes til nemnda.

Fratredende lege skal opplyse om legen mottar basistilskudd eller andre ytelser utover det statlige basistilskuddet fra kommunen, jf. ASA 4310 punkt 5.7.

Manglende dokumentasjon kan bli tillagt negativ betydning for verdivurderingen.

§ 9 Forlik

Nemnda skal til enhver tid, og spesielt i innledende fase, vurdere muligheten for å få tvisten løst i minnelighet ved forlik. Nemnda kan når den finner det hensiktsmessig søke å legge grunnlaget for en minnelig ordning, herunder mekle mellom partene. Dersom mekling ikke fører frem skal saken underlegges ordinær nemndbehandling, og den som har meklet fratrer saken.

Nemnda skal ikke holde møter med hver part for seg eller motta opplysninger som ikke kan gjøres kjent for alle berørte parter. Nemnda kan ikke sette fram forslag til løsning, gi råd eller gi uttrykk for synspunkter som er egnet til å svekke tilliten til nemndas upartiskhet.

Kommer partene til enighet, skal nemnda på begjæring fra partene stadfeste forliket i en avgjørelse etter reglene i voldgiftsloven § 35.

§ 10 Kriterier for nemndas avgjørelse

Det er fratredende leges praksis som er gjenstand for overdragelse. Fastlegeavtalen kan ikke overdras eller hensyntas ved verdsettelsen.

Verdsettelse av inventar og utstyr skjer etter en skjønnsmessig vurdering med mindre partene avtaler annet.

Verdien av opparbeidet praksis fastsettes etter en skjønnsmessig helhetsvurdering. Verdien av opparbeidet praksis er den immaterielle verdi som er skapt i praksisen. Verdien fastsettes blant annet ut fra følgende kriterier:

- Veldrevet og oppdatert praksis
- Kontinuitet
- Type praksis (gruppe- eller solo)
- Ansatt personell
- Kontorrutiner
- Lokalenes beliggenhet og tilgjengelighet for pasientene
- Lokalenes tilstand og fasiliteter
- Husleieavtale og andre vesentlige tredjepartsavtaler
- Driftskostnader og driftsresultat
- Pasientgrunnlag (herunder stabilitet og vekst i listepopulasjon)
- Samarbeidsavtaler
- Systemer i praksisen (f.eks. journal- og internkontrollsystem)
- Andre konkrete forhold av betydning for verdien

Dersom fratredende lege de tre siste årene har mottatt ytelser fra kommunen utover det statlig fastsatte basistilskuddet, skal nemnda ta hensyn til dette ved beregningen av kompensasjon for opparbeidet praksis, jf. ASA 4310 punkt 5.7.

§ 11 Nemndavgjørelsens utforming

Nemndavgjørelsen utformes skriftlig. Nemnda fastsetter en overdragelsessum innenfor rammen av partenes påstander, jf. § 7. Av hensyn til å begrense kostnadene skal den utformes kortfattet og gi en beskrivelse av:

- faktum
- hovedtrekk av partenes anførsler samt påstander
- avgjørelsesgrunner, herunder elementer i verdivurderingen
- slutning med oppfyllelsesfrister
- saksomkostningsspørsmålet, hvor resultatet inntas i slutningen, med mindre partene har inngått en avtale om disse

§ 12 Avgjørelsens rettslige status

Partene i nemndavgjørelsen er bundet av nemndas resultat, som er å anse som voldgiftsavgjørelse etter lov om voldgift, jf. voldgiftslovens §§ 36 og 42.

Avgjørelsen kan bare angripes gjennom ugyldighetssøksmål etter bestemmelsene i voldgiftsloven kapittel 9.

Kapittel 3 Kostnader ved nemndbehandling

§ 13 Nemndas honorar

Nemndas leder og nestleder honoreres per time med to ganger den til enhver tid gjeldende sats etter salærforskriften. Øvrige medlemmer av nemnda får den til enhver gjeldende sats etter salærforskriften. Selvstendig næringsdrivende nemndmedlemmer får et tillegg på 20 prosent. Oppnevning som voldgiftsdommer er et personlig verv, og honoraret regnes som lønnsinntekt. Det betales ikke feriepenger av honoraret.

Det gis godtgjøring for hver påbegynte halvtime. Samlet tidsbruk, med unntak av tid medgått til reisefravær og oppmøte i nemndmøter, skal avrundes for oppdraget under ett oppover til nærmeste halvtime. Tid medgått til reisefravær skal avrundes for seg på samme måte. Tid medgått til nemndmøter avrundes oppover til nærmeste halvtime for hver enkelt dag. Nemndmøter som varer kortere enn én time godtgjøres med én time.

§ 14 Ansvar og fordeling av kostnader ved nemndbehandling

Fratredende og tiltredende lege hefter solidarisk for alle kostnader forbundet med nemndbehandling. Nemndkostnadene består av nemndmedlemmenes honorar, reiseutgifter, utgifter til kost og eventuelle andre kostnader forbundet med nemndbehandlingen. Reiseutgifter og utgifter til kost dekkes etter satsene i statens reiseregulativ.

Hver av partene er selv ansvarlig for sin andel av sakskostnadene.

Kostnadene ved nemndas behandling skal som hovedregel deles likt mellom partene. Nemnda kan etter begjæring fra en part pålegge en annen part å dekke alle eller deler av partens kostnader med saken dersom den finner dette rimelig. I slike tilfeller hefter ikke partene solidarisk for kostnadene forbundet med nemndbehandling.

Nemndas fordeling av kostnadene tas inn i avgjørelsen som avslutter saken. Nemndas fordeling av kostnader mellom partene er endelig.

Kapittel 4 Avsluttende bestemmelser

§ 15 Rapportering

Nemndas leder eller nestleder sender en kopi av avgjørelsen til Den norske legeforening og KS til orientering. Avgjørelsene kan offentliggjøres i anonymisert form.

Nemndas leder eller nestleder sender et undertegnet eksemplar av avgjørelsen til Oslo tingrett for oppbevaring i rettens arkiv, jf. voldgiftsloven 36.

§ 16 Ikrafttredelse

Retningslinjene trer i kraft 1. april 2024 og gjelder for overdragelser der begjæring om nemndbehandling fremsettes 1. april 2024 eller senere.